ΕΤΟΣ ΣΤ'. Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 23 Μαρτίου 1881 ΑΡΙΘ. 310

ΕΠΟΠΤΗΣ

Τὰ «Ἡμερήσια Νέα» (ὄργανον τοῦ Γλάδστωνος) ἐξετάζουσι τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα ὑπὸ ἔποψιν μᾶλλον σοβαρὰν καὶ διατείνονται ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν θὰ εὐχαριστηθῶσιν ὑπὸ τῶν νέων Τουρκικῶν προτάσεων, ἔστω καὶ ἂν ἡ κυβέρνησις αὐτῶν ἤθελε τὰς παραδεχθῇ. Εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι ὠθούμενοι νὰ ἐνεργήσωσιν ἀφ' ἑαυτῶν οἱ Ἕλληνες θὰ διέλθωσιν ἐνόπλως τὰ σύνορα. Τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον δὲν ἀπεφάσισεν εἰσέτι περὶ τῶν μέτρων ἅτινα θὰ λάβῃ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε συμβῇ τοῦτο, ἀλλ' ἡ Τουρκία δὲν θὰ ἐδεικνύετο φρόνιμος ἂν ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς οὐδετερότητος ἢ ἐπὶ τῆς μὴ γενικῆς ἐπεμβάσεως τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἡ Ἑλλὰς αὐτὴ θὰ εἶχεν ἄδικον καταστρέφουσα δι' ἐσπευσμένης ἐνεργείας τὴν ὡραίαν ὄψιν εὐνοϊκῆς λύσεως· ἀλλὰ ἡ ἀναρχία καὶ τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα θὰ ἐδικαιολόγουν τὴν ἀνυπομονησίαν της. Ταῦτα ἐνδιαφέρουσι μᾶλλον τὴν Πύλην ἢ τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐπέμβασίς τις ἀπὸ κοινοῦ γινομένη θὰ ἐγένετο μόνον ὑπὲρ τῆς τελευταίας ταύτης. Εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν θὰ ἐπιτραπῇ νὰ ταράξῃ τὴν γενικὴν εἰρήνην ἐπιμένουσα νὰ ἀκολουθῇ ὁδόν, ἥτις ἐκηρύχθη ἤδη ἄνομος. Τὰ «Ἡμερήσια Νέα» προσθέτουσιν, ὅτι οἱ Πρέσβεις κατέστησαν γνωστὰς εἰς τὰς οἰκείας κυβερνήσεις τὰς τελευταίας τῆς Πύλης προσφοράς, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀνωφελὴς πᾶσα ἀπόφασις ἥτις δὲν θὰ ἀπένημε δικαιοσύνην εἰς χώραν ὑπὲρ ἧς ἡ Εὐρώπη ἔδωκεν ἤδη κρίσιν εὐνοϊκήν. Ὁ πόλεμος εἶναι ἀναπόφευκτος ἐὰν δὲν γίνῃ πρὸς τὴν Ἑλλάδα παραχώρησις ἐδάφους ἣν αὐτὴ θὰ ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ ἐντίμως, ἐὰν δὲ αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ὁρισθεῖσα ὑπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου γραμμή, πρέπει ὅμως νὰ εἶναι ἀντάλλαγμα σπουδαῖον. Ἐὰν μία μόνη δύναμις ἔπαυεν ἐμποδίζουσα τὴν Ἑλλάδα νὰ διεκδικήσῃ διὰ τῶν ὅπλων τὰ δικαιώματα αὐτῆς τοῦτο κατὰ τὰ «Ἡμερήσια Νέα» θὰ παρήγαγεν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον οὗτινος οὐδεὶς δύναται νὰ προεικάσῃ τὸ τέλος. Αἱ Δυνάμεις ὀφείλουσι νὰ εἶναι σύμφωνοι ὅπως κανονίσωσι τὴν διένεξιν καὶ ὑποχρεώσωσιν ἔπειτα τὴν Πύλην νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν. Δὲν εἶναι πιθανὸν ἡ Ἑλλὰς νὰ παραιτηθῇ τῆς Ἠπείρου, ἡ δὲ Εὐρώπη ἐν τῇ στιγμῇ ταύτῃ τῆς κρίσεως δὲν πρέπει νὰ ὁδηγηθῇ οὔτε ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Πύλης οὔτε ὑπὸ τῶν δικαίων τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν κατοίκων τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας. Αὕτη εἶναι ἡ βάσιμος ἀρχή, ἐφ' ἧς θὰ στηριχθῶσιν ἅπασαι αἱ σκέψεις, διότι τὸ ἀποχωρίζειν λαόν τινα ἀπὸ Ἔθνους, μεθ' οὗ συνδέεται διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ αἵματος τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσης καὶ τὸ κρατεῖν αὐτὸν δέσμιον ὑπὸ δεσποτισμὸν ξένον εἶναι αὐτόχρημα μωρία ἐγκληματική. Ὑπάρχει τὶ χεῖρον τοῦ πολέμου, ἂν δὲ ἀτυχῶς ὁ πόλεμος ἐκραγῇ, ἡ εὐθύνη θέλει πέσει μᾶλλον ἐπὶ τῶν δυνάμεων ἢ ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

Εἰς τὸν πανοσιώτατον ἀρχιμανδρίτην

ΦΩΤΙΟΝ ΚΑΝΤΑΝ

Ἐκφωνηθεὶς τῇ 7 Μαρτίου 1881

ὑπὸ τοῦ πανοσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου

ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ ΑΚΥΛΑ

διευθυντοῦ τῆς ἐν Κερκύρᾳ Ἱερατικῆς Σχολῆς.

"Ἐζήλωσε τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐ κατῃσχύνθη,,.
(Σειρὰχ να', 18.)

Καθῆκον ἱερώτατον θεωρῶ νὰ ἀπαγγείλω ὀλίγας λέξεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου νεκροῦ, ὅστις ὠφέλησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ ἐπαιδεύθη, τὸ μὲν ὡς λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, τὸ δὲ ὡς καθηγητὴς τῆς θεολογίας καὶ διευθυντὴς τοῦ πρώην ἱεροσπουδαστηρίου. Συναισθάνομαι βαθέως πόσον εἶναι δυσχερὲς εἰς τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις νὰ σκιαγραφήσω ἐπαξίως τὸν βίον τοῦ μακαρίτου. Ἀλλά, πεποιθὼς εἰς τὴν θείαν ἀντίληψιν, παρέρχομαι εἰς τὸ μέσον, ἐξαιτούμενος τὴν εὐμενῆ πάντων ἀκρόασιν.

Ἓν τῶν πρωτίστων καθηκόντων τοῦ ἱερέως, ὃν ὁ Κύριος καθίστησι ποιμένα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, εἶναι, ἀγαπητοί, καὶ ὁ κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλος, ἡ ἐγκάρδιος δηλονότι ζέσις καὶ δραστηριότης ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς τῶν ψυχῶν σωτηρίας. Τοῦτο τοῦ ζήλου τὸ δῶρον εἶχον οἱ θεῖοι Προφῆται, τοῦτο οἱ Ἀπόστολοι, τοῦτο οἱ πατέρες καὶ διδάσκα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ/ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α1.Σ4.Υ1.Φ40079

λοι τῆς Ἐκκλησίας, ἕκαστος κατ᾽ ἀξίαν. Ὁ ζῆλος ὁ ἀληθινὸς ζωογονεῖ μὲν πᾶσαν ἀρετὴν εἰς πᾶσαν ἐπαγγελίαν καὶ ἰδίαν καὶ δημοσίαν καὶ καθίστησι τὸν χριστιανὸν Θεοῦ δοῦλον, «οὐχὶ πονηρὸν καὶ ὀκνηρὸν», ἀλλὰ «πιστὸν καὶ ἀγαθὸν», ζέοντα τῷ πνεύματι, καὶ πᾶσαν εἰσφέροντα σπουδὴν εἰς πολλαπλασιασμὸν τοῦ ταλάντου, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐνισχύει καὶ κοσμεῖ τὸν ποιμένα τῶν ψυχῶν καὶ ἱερουργὸν τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων καὶ τοῦτον ἀναδεικνύει «λύχνον καιόμενον καὶ φαίνοντα», φωστῆρα τοῦ νοητοῦ τῆς Ἐκκλησίας στερεώματος, «λόγον ζωῆς ἐπέχοντα», φωτεινὴν καὶ γεραρὰν ἑστίαν τοῦ οὐρανίου πυρὸς, «ὃ ὁ Κύριος ἦλθε βαλεῖν καὶ ἀνῆψεν ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς». Διὰ τοῦ ζήλου ὁ ἱερεὺς κατορθοῖ τὰ σεμνὰ καὶ πολύπονα καὶ βαρέα καθήκοντα τοῦ μεγάλου τῆς ἱερωσύνης ἀξιώματος, ὑπερβαίνων εὐθαρσῶς τὰς προσπιπτούσας περιστάσεις, καὶ φεύγων μὲν ἐπίσης καὶ δειλίαν καὶ θράσος καὶ νωθρότητα ἄπρακτον καὶ θερμότητα ἄλογον, συναρμόζων δὲ τὸ πρᾶον μετὰ τοῦ δραστικοῦ, καὶ τὸ καρτερικὸν καὶ γενναῖον μετὰ χρηστότητος καὶ φιλανθρωπίας, στηρίζει τὴν ἀγαθοεργίαν ἐπὶ τῆς εὐσεβείας καὶ πληροῖ τὰ χρέη τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον. Ἐν ταύτῃ τοῦ ζήλου τῇ ἀρετῇ διέπρεψε καὶ οὗτος ὁ ἀοίδιμος, ὡς προϊὼν ὁ λόγος δηλώσει.

«Ἐζήλωσε τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐ κατῃσχύνθη.»

Ὁ Φώτιος Κάντας ἐγεννήθη ἐν Λευκίμνῃ τῆς νήσου ταύτης ἐν ἔτει 1803 ὑπὸ ὀρθοδόξων χριστιανῶν Ἑλλήνων, καὶ ἀνετράφη ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου καὶ ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ. Τὰ πρῶτα δὲ ταῦτα τῆς εὐσεβείας σπέρματα, καλλιεργηθέντα ἐνωρὶς ὑπὸ ἐμπείρων καὶ δεξιῶν χειρῶν, ἐβλάστησαν θαλερῶς, προμηνύοντα αἴσιον τὸ μέλλον αὐτοῦ· διότι καθὼς τὸ φυτὸν ξηραίνεται καὶ ἐκλείπει, ἐὰν μὴ ζωογονηθῇ ὑπὸ δεξιῶν καιρῶν καὶ εὐνοϊκῶν περιστάσεων, οὕτω καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀποβαίνει ξηρὰ καὶ ἄγονος, ἐὰν μὴ συντρέξωσι τὰ μέσα, δι᾽ ὧν προάγεται καὶ αὐξάνει κατὰ τὸν φυσικὸν τῆς προόδου νόμον. Ὁ Φώτιος μορφωθεὶς καὶ διδαχθεὶς οὕτως ἐν τῷ τόπῳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, καὶ αἰσθανόμενος ἐν αὐτῷ τὸ ζῶν καὶ ζωοποιοῦν πνεῦμα, ὤργα πρὸς παίδευσιν εὐρυτέραν. Διασκεδάσας δὲ τοὺς δισταγμοὺς τῶν γονέων καὶ λαβὼν τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῶν, ὡς ἄλλος πατριάρχης Ἰακὼβ, μετέβη ἐνταῦθα καὶ διὰ προστασίας τοῦ μεγάλου ἐκείνου βαρῶνος Ἐμμανουὴλ Θεοτόκη, ἐκτιμήσαντος τὰ πλεονεκτήματα τοῦ νέου Φωτίου, διορίζεται ὑπότροφος τοῦ μεγαθύμου λόρδου Γυϊλφὸρδ ἐν τῷ ἱεροσπουδαστηρίῳ· Κάλαμος ἀδυνατεῖ νὰ περιγράψῃ τὴν χαρὰν τοῦ διορισθέντος ὑποτρόφου, θεωροῦντος ὅτι οἱ διακαεῖς αὐτοῦ πόθοι ἀπέβησαν κατ᾽ εὐχήν. Ὅθεν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν τὸ ὄνομα τοῦ Παναγάθου, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Σχολὴν μὲ μόνην τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀκολουθήσῃ «τὰ ἱερὰ γράμματα τὰ δυνάμενα αὐτὸν σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἡ ἀπόφασις δὲ αὐτοῦ αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι θεόθεν ἦτο προωρισμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐν τῇ Σχολῇ ἐκείνῃ διαγωγὴ καὶ ἐπιμέλεια αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἐχέγγυον ἀσφαλὲς εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔπρεπε νὰ ἐπιθέσωσι τὰς ὑπογραφὰς καὶ τὴν σφραγῖδα ἐπὶ τοῦ πτυχίου του. Ὁ Φώτιος λοιπὸν ζηλώσας τὸν ἀγαθὸν οὐ κατῃσχύνθη.

Διαπεράνας αἰσίως καὶ εὐδοκίμως τὸν κύκλον τῶν θεολογικῶν μαθημάτων καὶ τῶν σχετικῶν αὐτοῖς, ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ πάλιν ὥσπερ μεγάλη φορτίς, συγκομίζων τὸν πνευματικὸν θησαυρόν. Ἐκεῖ διατρίψας ὅσον χρόνον ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις, ἦλθεν εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ σεμνῆς καὶ χρηστῆς γυναικὸς, ἐνδίδων εἰς τὰς προτροπὰς καὶ τὴν θέλησιν τῶν γονέων, ὡς ἐμπρέπει εἰς υἱοὺς κατὰ Χριστὸν μορφωθέντας. Ἐντεῦθεν νέον στάδιον καὶ νέος ἀγὼν ἀνοίγεται ἔμπροσθεν τοῦ Φωτίου. Διότι καθὼς ἐκ πάσης νομίμου καὶ φυσικῆς σχέσεως τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους γεννῶνται δικαιώματα καὶ καθήκοντα, οὕτω καὶ ἐκ τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας σχέσεως τῆς ἐκ τοῦ γάμου γεννῶνται πρὸς ἀμφότερα τὰ μέλη τῆς συζυγίας καὶ δικαιώματά τινα καὶ καθήκοντα, ἅτινα πλὴν ἄλλων εἶναι α᾽) πίστις σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος καὶ ἀγάπη θερμὴ καὶ εἰλικρινὴς μέχρι τελευταίας πνοῆς. β᾽) ἀμοιβαία καὶ δραστήριος βοήθεια εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων καὶ γ᾽.) καρτερία καὶ ὑποστήριξις ἀμοιβαία καθ᾽ ὅλας τοῦ βίου τὰς ἐνδεχομένας περιστάσεις καὶ δυσχερείας καὶ πάθη καὶ νόσους καὶ ἀνάγκας καὶ κινδύνους, ὧν ἄνευ ὁ γάμος δὲν ὑπάρχει ἀσφαλὴς καὶ ἱερὸς καὶ τίμιος. Ἀλλ᾽ ὁ Φώτιος, πιστὸς εἰς τοὺς ὅρους τῆς συζυγίας, ἀπέβη σύζυγος ἀγαθὸς, ἀποφεύγων, ὡς λέγει ὁ θεηγόρος Παῦλος, πᾶσαν πικρίαν καὶ ὀργὴν καὶ κραυγὴν καὶ βλασφημίαν σὺν πάσῃ κακίᾳ. Οὕτως, ἀγαπητοὶ, ὀφείλουσιν «οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ »ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα »ἑαυτὸν ἀγαπᾷ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε »τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, »ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ».

Ἐκ τῆς καλῆς δὲ ταύτης συζυγίας ἐγεννήθησαν πέντε υἱοὶ καὶ μία θυγάτηρ διακριθέντες ἐπὶ κοσμιότητι καὶ συνέσει καὶ ἐπιδόσει εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Διόπερ οἱ φιλόστοργοι γονεῖς ἔχαιρον χαρὰν μεγάλην σφόδρα, βλέποντες τὰ ἴδια τέκνα ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης αὐτῶν. Τίς τῷ ὄντι πατὴρ ἢ μήτηρ, ὅταν βλέπῃ τὰ τέκνα του, πολιτευόμενα ἀξίως τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, οὐ σκιρτᾷ καὶ ἀγάλλεται τῷ πνεύματι; Ἀλλ᾽ ἐν ᾧ ἔχαιρον βλέποντες τὰ τέκνα των αὐξάνοντα καὶ κραταιούμενα τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου, προλαβὼν ὁ θάνατος ἀφήρπασεν αὐτὰ ἐκ τῶν πατρικῶν κόλπων ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου, προξενήσας, ὡς εἰκὸς, εἰς αὐτοὺς λύπην καὶ ὀδύνην ἄφατον. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν πρόωρον τῶν τέκνων θάνατον καὶ τὴν στέρησιν τῆς συζύγου αὐτοῦ ὁ ἀοίδιμος Φώτιος ἔδειξε καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν Ἰώβειον, ἀναφωνῶν ὡς ὁ δίκαιος καὶ θεοσεβὴς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, «Εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς »Κυρίου, τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν; ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτως ἐγένετο. Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον». (Ἰὼβ α᾽. 21).

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ναί, ἀγαπητοί, οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι τὰ δεινὰ τοῦ νῦν καιροῦ περιελήφθησαν ἐν [illegible] σοφίας [illegible] τοῦ Μονάρχου τοῦ σύμπαντος, καὶ ὅτι, καθ᾽ ἃ ἀπεκάλυψεν ἡμῖν διὰ τοῦ θείου Αὐτοῦ λόγου, τὰ πάντα εἰσὶ διατεταγμένα ἐπ᾽ ἀγαθῷ τῶν ἀγαπώντων Αὐτόν. Ὅστις μετὰ τοιούτων φρονημάτων ἀντιτάσσεται εἰς τὴν θύελλαν τοῦ βίου, καὶ μετὰ τοσαύτης καρτερίας καὶ γενναιότητος ὑπομένει τὰ παρόντα δεινά, ἔχει βεβαίως προστάτην καὶ ἀντιλήπτορα τὸν Θεόν. Αὐτὸς ὑπὸ τῆς κραταιᾶς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου στηριζόμενος οὐδαμῶς σφάλλεται ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ βλέπει ἀταράχως τὰ προσπίπτοντα αὐτῷ δεινά, γινώσκων ὅτι ἡ ὑπερτάτη Σοφία διέπει τὰ πάντα εὐεργετικώτερον ἢ ὅσον δύναται νὰ φαντασθῇ ὁ περιωρισμένος νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. «Τὰ γὰρ κρίματα Κυρίου ἄβυσσος πολλή». Ὑπελείφθη δὲ εἷς μόνος υἱὸς ἐπιζῶν ὀνόματι Σπυρίδων, ἵνα θρηνήσῃ τὴν στέρησιν τοῦ φιλοστόργου τούτου πατρὸς μετὰ τῆς τεθλιμμένης χήρας νύμφης του, καὶ τῶν ἐν ἀνθηρᾷ ἡλικίᾳ δύο αὐτῆς θυγατέρων, τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ θρηνούμενος Φώτιος ἐδίδασκε κατ᾽ οἶκον καὶ ἐπετήρει αὐστηρῶς, προσέχων μὴ ἡ ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφὴ αὐτῶν παρεκκλίνῃ τῆς εἰς αὐτὰς διαπιστευθείσης ἱερᾶς παρακαταθήκης. Ἀλλ᾽ ὅσον ἀφ᾽ ἑνὸς ὁ ἀείμνηστος ηὐφραίνετο τῷ πνεύματι, θεωρῶν αὐτὰς ὁσημέραι καταρτιζομένας εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τόσον ἀφ᾽ ἑτέρου ἐθλίβετο, συναισθανόμενος ὅτι δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἴδῃ πραγματοποιουμένας τὰς προσδοκίας του, ἤγουν νὰ ἴδῃ αὐτὰς ἀποκαταστημένας. Παρηγόρει ὅμως αὐτὰς λέγων εἰς τὰς τελευταίας στιγμάς του τὸ τοῦ ψαλμῳδοῦ· «Κύριος ἀγαπᾷ δικαίους· ὀρφανὸν καὶ »χήραν ἀναλήψεται, καὶ ὁδὸν ἁμαρτωλῶν ἀφανιεῖ».

Ὁ Φώτιος λοιπὸν καὶ ὡς οἰκογενειάρχης ἐζήλωσε τὸ ἀγαθὸν καὶ οὐ κατῃσχύνθη.

Ἀλλὰ καθὼς εἶχε κλίσιν πρὸς τὴν ἱερὰν μάθησιν εἰς ἣν ἐπέδωκεν ὁ Φώτιος, οὕτω καθιερώθη ἐκ παίδων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, προαλειφόμενος, ὡς ὁ Σαμουήλ, εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔχοντος ὡσαύτως τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης καὶ τὸν βαθμὸν πρωτοπαπᾶ ἐν Λευκίμμῃ. Ἐχειροτονήθη λοιπὸν πρεσβύτερος ἐν ἔτει 1830 ὑπὸ τοῦ τότε ἐνταῦθα ἐπιτροπεύοντος Χρυσάνθου, ἐπισκόπου Παξῶν, καὶ ἀκολούθως προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν ἀρχιμανδρίτου. Κατέλαβε δὲ ὁ Φώτιος τὸ μέγα τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, οὐχ ὡς τυραννίδα τινὰ καὶ τετραρχίαν ἢ κληρουχίαν, ὡς εἶπεν ἡ Θεολόγος φωνή, ἀλλ᾽ ὡς Χριστοῦ διακονίαν, φροντίζων τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας, καὶ πάντα ποιῶν καὶ ὑπομένων εἰς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν, καὶ καταρτισμὸν τῆς θεόθεν αὐτῷ λαχούσης ἐφημερίας. Οὐδ᾽ ὡμοίαζε τοὺς ἱερεῖς ἐκείνους τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες βάσκοντες ἑαυτοὺς καὶ οὐχὶ τὰ πρόβατα, καθὼς αὐτοὺς διέγραψε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν Προφητῶν, ἔλεγον: «Εὐλογητὸς Κύριος καὶ πεπλουτήκαμεν, καὶ ἔσφαζον τὸ παχύ, καὶ τὸ ἠσθενηκὸς »οὐκ ἐνίσχυον, καὶ τὸ πεπλανημένον οὐκ ἐπέστρε»φον. Οἵτινες ἠθέτησαν νόμον, καὶ ἐβεβήλουν τὰ »ἅγια, καὶ γενόμενοι ὡς παγὶς ἐν σκοπιᾷ, καὶ ὡς »δίκτυον ἐκτεταμένον, ἐγκατέλιπον ἕκαστος τὸν »ἀδελφὸν αὐτοῦ, βεβηλῶσαι τὴν διαθήκην τῶν πα»τέρων». (Ἰεζ., κθ΄, λδ΄). Τοιοῦτοι ἦταν ἐκεῖνοι, ἀλλ᾽ οὐχὶ καὶ οἱ γνήσιοι ποιμένες καὶ ἱερεῖς τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀοίδιμος Φώτιος. Ὅστις, παραλαβὼν τὴν διακονίαν τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων, «προσεῖχεν ἑαυτῷ καὶ παντὶ »τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐ»τὸν ἐπίσκοπον, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ »Θεοῦ». Καὶ ἐποίμαινε λοιπὸν τὰ λογικὰ τοῦ Χριστοῦ πρόβατα οὐκ ἀναγκαστικῶς, ἀλλὰ ἑκουσίως, οὐδ᾽ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, οὐδ᾽ ὡς κατακυριεύων τῶν πιστῶν, ἀλλ᾽ ὡς τύπος γινόμενος αὐτῶν.

Διδακτικὸν εἶναι χρὴ τὸν ἱερέα, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου· οὐδὲ τούτου τοῦ ἱερατικοῦ καθήκοντος ὑπελείφθη ὁ Φώτιος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς, διορισθεὶς καθηγητὴς τῆς θεολογίας, καὶ διευθυντὴς τοῦ πρώην ἱεροσπουδαστηρίου, διαδεξάμενος τὸν μακαρίτην Τυπάλδον, ἐδίδαξεν εὐδοκίμως καὶ μαθητὰς ἀξίους ἑαυτοῦ ἀνέδειξεν, ἐν οἷς καὶ τὸν πολύκλαυστον Πανδῆν, καὶ ἀπὸ τῆς ἱερᾶς καθέδρας πολλάκις καρποφόρως ἐκήρυξεν εἰς τὸν λαὸν τῆς πόλεως ταύτης, καθὼς δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν οἱ ἐπιζῶντες πολυάριθμοι τούτου ἀκροαταί. «Ἀφιλάργυρον τὸν τρόπον καὶ μὴ αἰσχροκερδῆ ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων τὸν ἱερέα» ὁ θεῖος νόμος. Ἀλλὰ τίς ἀγνοεῖ τὸ ἀφιλάργυρον τοῦ Φωτίου; Γινώσκω καλῶς ὅτι προὐτάθη αὐτῷ πολλάκις νὰ διδάξῃ εἰς τὰ ἐνταῦθα ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια ἀξίως τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἀγαθῆς φήμης, ἢ, δικαίως ἀπήλαυε παρὰ τοῦ κοινοῦ Κερκύρας, ἀλλ᾽ [illegible] φίλων καὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων, ἀρκούμενος εἰς τὴν σύνταξίν του, ἢ αἰσθανόμενος τὴν ἀσθένειαν τοῦ γήρατος δὲν ἤθελε παρὰ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του νὰ ἀναλάβῃ σεβαρὰ καὶ σπουδαῖα καθήκοντα, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ εὐημερία τῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς ἡμεῖς οἱ νεώτεροι ἀκορέστως ἐπιδιώκομεν καὶ ἐνίοτε παρ᾽ ἀξίαν ἀναδεχόμεθα, διδάσκων οὕτως ἡμᾶς ὅτι ὀφείλομεν, ἵνα ἀρκώμεθα τοῖς ὀψωνίοις ἡμῶν καὶ μηδέποτε μηδὲν πράττωμεν παρὰ συνείδησιν ἐπὶ βλάβῃ ἡμῶν καὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος.

Αἰδέσιμος ἐκ τοῦ ἀξιώματος, ἐνδελεχὴς περὶ τοὺς πόνους ὡς ἀκάματον καὶ ἄσβεστον τὸν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ζῆλον διατηρῶν, ἀπέβαινε πολλάκις πατὴρ καὶ διαλλάκτης καὶ φίλος καὶ εἰρηναῖος, συμβιβάζων τοὺς διαφερομένους καὶ μεσιτεύων τὰ πρὸς ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην, ἐφίστατο εὐκαίρως ἀκαίρως νουθετῶν, ἐπιπλήττων, ὀνειδίζων, παρακαλῶν, πάντα ποιῶν, ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ σπουδάζων, ἵνα πραότητα μὲν καὶ οἰκείωσιν συνοικίζῃ, ἀγριότητα δὲ καὶ ἀλλοτρίωσιν ἐξορίζῃ. Οὕτω δὲ ὁ ζηλῶν τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ἐνεργεῖ τὸ ἴδιον ἔργον εἰς ὃ προωρίσθη παρὰ Θεοῦ. Διότι ἅπαξ ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρά του εἰς τῆς θεοφιλοῦς ἐργασίας τὸ ἄροτρον, σπουδάζει, ὅπως ἀποβῇ εὔθετος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Εἷς ἐκ τῶν τοιούτων ζηλωτῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀείμνηστος Φώτιος.

Παραλείπω, ἀγαπητοί, συντομίας χάριν ἄλλας πολλὰς ἀρετὰς τοῦ μακαρίτου, οἷον τὴν ταπείνω-

σιν, τὴν πραότητα, τὴν ἀνεξικακίαν, τὴν δικαιοσύνην, ἀρετάς, δι' ὧν ἀπέβαινεν ἀρεστὸς μὲν καὶ φίλος τῷ Θεῷ, σεβαστὸς δὲ καὶ ἀγαπητὸς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Διὸ παρὰ τῆς βασιλικῆς Μεγαλειότητος ἐβραβεύθη καλὸν γέρας λαβὼν τὴν σταυροφορίαν τοῦ σταυροῦ τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, ἐτιμήθη δὲ παρὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν ἁγίου Κερκύρας προταθεὶς καὶ διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Σ. Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μέλος τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ οὗ προϊστάμεθα Ἱερατικοῦ Σχολείου καὶ Γυμνασίου, ἀείποτε μεριμνῶν καὶ φροντίζων περὶ τῆς προόδου καὶ τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως καὶ μορφώσεως τῶν ἐν αὐτῷ μαθητιώντων, ἐφ' ᾧ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ὑφ' ἡμᾶς μαθηταὶ πενθοῦμεν νῦν ἐπὶ τῇ στερήσει τόσον ἐντίμου καὶ φιλοστόργου μέλους, οὗτινος ἡ ἀντικατάστασις ἔσται πάντως δυσαναπλήρωτος ὡς ἐκ τῶν σπανίων πλεονεκτημάτων, μεθ' ὧν περιεκοσμεῖτο ὁ φιλόμουσος Φώτιος. Πενθοῦμεν δὲ τόσῳ μᾶλλον τὴν στέρησιν τοῦ μακαρίτου, ὅσῳ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ Ἑπτάνησος, πενθοῦσα μεθ' ἡμῶν, ἀπώλεσεν ἕνα τῶν διαπρεπῶν αὐτῆς κληρικῶν, ὧν ἦτο ὁ κόσμος καὶ τὸ καύχημα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις. Ὅστις, καί περ ζῶν ἐν ἀφανείᾳ μακρὰν τοῦ κόσμου καὶ τῆς τύρβης αὐτοῦ, περιωρισμένος ἐν τῷ νέῳ φρουρίῳ τῆς πόλεως ταύτης, ὅπου εὗρε καταφυγήν, ἦτο ὅμως εἰς τοὺς δυναμένους νὰ ὠφεληθῶσιν ἐξ αὐτοῦ ὡς ἀδάμας φωτίζων τοὺς ἐν σκότει. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ὥρᾳ σχολῆς ἐπισκεπτόμενοι τὸν ὑπὸ τοῦ γήρως κεκμηκότα πολιὸν Φώτιον διέγνωμεν ἐν αὐτῷ φαντασίαν γόνιμον, μνήμην πιστήν, κρίσιν ὀρ[illegible] τοὺς μὴ σπουδαίως καὶ ἐμβριθῶς συζητοῦντα, τὰ ὑψηλὰ τῆς πίστεως δόγματα. Ἐκ πάντων τούτων εὐκόλως δύναταί τις νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Φωτίου καὶ ὧν ἕνεκα δικαίως ἐτιμήθη, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας, ἃς ὑπηρέτησε μετ' ἐνθέρμου ζήλου.

Τέλος, καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ γήρατος ἐνεκαρτέρει ὡς ὁ πολύτλας Ἰώβ, ἐνεκαρτέρει δοξάζων καὶ εὐλογῶν τὸν Θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἐπικαλούμενος τὸ πανάγιον ὄνομα αὐτοῦ, ὅπως μεταλλάξῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ προσκαίρου τούτου βίου, τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ κλαυθμῶνος, καὶ καλέσῃ εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Προαισθανθεὶς δὲ προσεγγίζοντα τὸν θάνατον ἡτοιμάσθη πρὸς τὴν ἔξοδον, ὡς ἐμπρέπει χριστιανοῖς ὀρθοδόξοις, ἐφοδιασθεὶς μὲ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀχράντων καὶ φρικτῶν μυστηρίων, καὶ τὰς χεῖρας ὑψώσας πρὸς τὸν ἴδιον πλάστην, ἐδεήθη ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὦ σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τούτου συλλειτουργοί, λαμπρὸν τῆς ἐν Χριστῷ καυχήσεως στέφανον ἀφῃρέθητε, τὸν ἀοίδιμον ἀρχιμανδρίτην Φώτιον Κάνταν, ὅστις ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐμόχθησε καὶ ἠγωνίσθη. Ὦ πιστὲ λαὲ τῆς Κερκύρας οἵ τε παρόντες ἐνταῦθα καὶ πάντες οἱ εὐσεβεῖς συμπολῖται, πατρὸς ἐστερήθητε ἀγαθοῦ καὶ πνευματικοῦ κηδεμόνος, ὅστις ζηλῶν ἡμᾶς Θεοῦ ζήλῳ διετέλεσεν, εἴ τινες καὶ ἄλλοι, φροντίζων ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς ὑμῶν σωτηρίας. Ἀλλ' οὗτος μὲν μετέστη πρὸς Κύριον ὡς ἠθέλησεν αὐτὸς ὁ κυριεύων ζωῆς καὶ θανάτου, καὶ βάθει σοφίας ἀπείρου τὰ πάντα φιλανθρώπως πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομῶν, ἡμεῖς δὲ οἱ πιστοὶ τῆς εὐσεβείας λάτρεις προσκυνοῦντες τὸ νεῦμα τοῦ Παντοκράτορος καὶ πιστεύοντες ὅτι «καθὼς ὁ Ἰησοῦς »ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοι»μηθέντας ἄξει σὺν αὐτῷ», συναισθανόμεθα καὶ τὴν στέρησιν τοῦ μεταστάντος ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ ὡς εἰδότες τιμᾶν ἀρετήν, καὶ πενθοῦμεν τὸν εὐεργέτην καὶ δακρύομεν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερὰ εἰς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ μνήμην ἀπονέμομεν. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ τοιαύτη περὶ τὴν κηδείαν τοῦ μακαρίτου συῤῥεύσασα πληθὺς πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπων, πολλαχόθεν τιμώντων τὴν ἐκφοράν.

Ἄπελθε λοιπόν, ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ ἡμῶν καὶ συλλειτουργὲ Φώτιε. Ἄπελθε, ἱερεῦ ὅσιε, ἐκεῖ, ἔνθα ὁ τῶν ἑορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος καὶ ἡ ἀνέκφραστος ἡδονὴ τῶν καθορώντων τὸ κάλλος τὸ ἄῤῥητον τῆς τρισηλίου Θεότητος. Ἐκεῖ δὲ εἰσελθὼν μὴ παύσῃς δεόμενος μετὰ τοσούτων ἄλλων προαπελθόντων ἱερέων καὶ ἱεραρχῶν Ἠλία τοῦ Μηνιάτου, Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, καὶ εἴ τινων ἄλλων κηρύκων καὶ διδασκάλων, ὀρθοτομησάντων ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας καὶ ἐν νυκτὶ τῆς αἰχμαλωσίας διαδοχικῶς λαμπαδευσάντων τὸ φῶς τῆς γνώσεως εἰς τὸ ἡμέτερον πολυπαθὲς Ἔθνος. Ἐκεῖ μὴ διαλείπῃς μετὰ πάντων τούτων παρακαλῶν ὑπὲρ τῆς στρατευομένης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπως ἀναδείξῃ ἐν αὐτῇ ἀξίους ποιμένας καὶ ἱερεῖς ἤδη μάλιστα, ὅτε ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι!

Σὺ δὲ Θεὲ καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους καὶ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως Δημιουργέ, Δέσποτα ψυχῶν καὶ σωμάτων καὶ τῆς ἁγίας σου Ἐκκλησίας αἰώνιε ἀρχιερεῦ καὶ ἀρχιποίμην καὶ βασιλεῦ, ἀνάπαυσον ἐν ταῖς σκηναῖς τῶν ἐκλεκτῶν σου τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Φωτίου ἱερέως, ὃν ἐξελέξω καὶ κατέστησας ἱερουργὸν τῆς στρατευομένης σου Ἐκκλησίας. Αὐτός σε ἐδόξασεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἱερουργῶν ἐπὶ τοῦ θείου σου θυσιαστηρίου, καὶ βαστάζων τὸ πανάγιόν Σου ὄνομα, καὶ φροντίζων ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ σου. Εἰσάγαγε αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερουράνιόν σου θυσιαστήριον, εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας σου δόξης, ὅπου οἱ καλῶς ἀθλήσαντες καὶ στεφανωθέντες προσπίπτουσι καὶ προσκυνοῦσι Σοὶ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ βασιλεύοντι εἰς αἰῶνας. «Ὁ Θεὸς συγχωρήσαι αὐτῷ. Ὁ Θεὸς συγχωρήσαι αὐτῷ. Ὁ Θεὸς συγχωρήσαι αὐτῷ».

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Κωνσταντίνου Ἀρμενιάκου π. Χριστοδούλου κατοίκου ἁγίου Ματθαίου

Κατὰ

Σπυρίδωνος Βριώνη π. Παναγιώτου κατοίκου ἐπίσης ὀφειλέτου, Σπυρίδωνος Βριώνη π. Παναγιώτου ὡς νομίμου ἐπιτρόπου τῶν ἀνηλίκων τέκνων του Παναγιώτου καὶ Κρι-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ